הַלְּבוֹת צִיצִית סִימָן יז

יו מִי הַם הַחַיָּבִים בְּצִיצִית, וֹבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

🛭 מְנָחוֹת מג. ב שָׁם סִנִּלְכִּנִוֹת אַבְּאָתִי, דְּ שְׁפָּבְּ בְּשֶׁהֵ בְּפְבָּ"ם בְּפֶּבְּ"ל ג דְּכָרִ"שׁ הַרְנִייף הְּלְאַייִּשׁ בּבְּישׁם הַרְנִייף הְּלְאַייִּשׁ בּבְיים הַרְנִייף הְּלְאַיִּיִּשׁ

א. *אַף עַל גַּב דְּכָתִיב וּרָאִיתֶם אוֹתוֹ, סוּמָא ^(גּ) תַיַב בָּצִיצִית, מִפְּנֵי שֻׁנְּתַרַבָּה מֵאֲשֶׁר תְּכַפֶּה בַּה, וּקָרָא דְּוֹרְאִיתֶם אוֹתוֹ אָצְטָרִיךְ לְמַעֵט (בֹּ כְּסוּת לַיִּלָּה: (עַיֵן לְקַמֶן סִימֶן יח): ב. בְּנָשִׁים (6) וַעֲבָרִים פְּטוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהָיא מִצְוַת צֲשֵׂה (ג) שֶׁהַוְּמֵן גְּרָמָא. הגה וּמִכָּל מָקוֹם אָם רוֹצִים לְעָטְפוֹ ^(ד) וּלְבֵרךּ עָלָיו הָרְשׁוֹת בְּיַדֶּם כְּמוֹ בִשְׁאָר מִצְוַת צַשַּׁה שְׁהַוְּמֵן גָּרָמָא (תוספות והראיש והרין פרק ב דראש השנה ופרק קמא דקדושין), אַךְּ מְּוַזֵיִי בְּיָהַרָא, וְלָכָן אֵין לָהֶן לִלְבּשׁ צִיצִית, הוֹאִיל ^(ה) וְאֵינוֹ ^(כ) חוֹבַת גַּבְרָא (אגור סימן כז) (פַּרוּשׁ, אֵינוֹ חַיָּב לְקְנוֹת לוֹ טַלִּית כְּדֵי שֶׁיִתְחֵיֵב בְּצִיצִית. וּלְקַמָּן בְּסִימָן יט אָמַר, כְּשֶׁיֶשׁ לוֹ טֵלִּית מֵאַרְבֵּע כְּנָפוֹת וּלְבָשׁוֹ). י**טַכְּטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס** יי תַּיָבִין מִסָּפֵק, וְיָתְעַשִּׁפוּ ^{ווּ}בָּלֹא בָּרָכָה (פַּרוּשׁ טַמְטוּס, לֹא נוֹדַע אָס הוּא זָכָר אוֹ נְקַבָּה, וְאַנְּדְּרוֹגִינוֹס יֶשׁ לוֹ 🖰 תַּיָּבִין מִסְּפֵּק, (ח) וַכְרוּת וְנַקְבוּת). (הגה וּלְפִּי מֵה שֶׁנָהֲגוּ נָשִׁים לְבָרֵךְ בְּמִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַוְּמֵן גְּרָמָא (⁽³⁾ גַם הַם יְבָרְכוּ) (דברי עצמו): ג. יקטן הַיּוֹרֶעַ לְהָתעַטֶּף, אָבִיוֹ צַרְיֹךָ ^{(ט} לְקָת לוֹ ^(ז) צִיצִיוֹת ^(י) לְתַבְּכוֹ. הגה וְדַוְקָא כְּשִׁיוֹדַעַ לַעֵטֹף שְׁנֵי צִיצִיוֹת

(6) ועָבָדִים, עיִן יד אַהְרֹן סִימָן טו: (ג) הוֹבת גּבְרָא, פֵּרוּשׁ, שָׁאֵעוֹ מְחָיָב לְקֹח לְעצָמוֹ טלִית כָּמוֹ שַׁכַּתוּב סִימָן כד. וְדע, דּאָגן פַּסְקִיגַן גּבֵּי צִיצִית חוֹבת גּבְרָא וְלֹא חוֹבת גּבְרָא, וְתְרִזיְהוּ לְקָלָּא, חוֹבת גּבְרָא לְקֻלָּא לְמְעוּטֵי חוֹבת מָנָא, שֶׁכָּל ומן שַאֵינוֹ לוֹבֵשׁ הטלִית אף על פִּי שֶׁיָשׁ לוֹ ארְבּע כְּנָפוֹת פְּטוּרָה מִצִּיצִית, וְלאוֹ חובת גברא, שֶׁאֵתוֹ חיָב לְקְנוֹת לוֹ טלִית כְּדֵי שֶׁיִּתְחיֵב בְּצִיצִית, רק אִם יֶשׁ לוֹ טלית מארבע כנפות ולוכשו או חיב בציצית, עין סימן יט: (ג) גם הם יברכר. וְתָּמֵה אָנִי דְּנְהִי דְּטַמְטוּם יְבָרֶךְ מֵהאי טעָמָא וְגם אנִדְּרוֹגִינוֹס לְמאן דָּאַמר סְפַּקַא הוא, אֶלָּא לְמאן דְּאָמר בְּרִיָּה בִּפְגֵי עִצְמָה הוּא לַמָּה יְבָרֵךְ, שְׁיָרֵי כְּגֶסֶת הגְּדוֹלָה, ועיַן בּלְבוּשׁ וְלֶחֶם חָמוּדוֹת. וְעִיֵּן בְּסֵפֶר בְּנֵי חִיָּא שָׁמְפּלְפֵּל בְּמָקוֹם שֶׁיֵשׁ שְׁנֵי סְפֵקוֹת לְהַחָמִיר כְּדֵי לְבָרֶךְ אָם גֹאמר סְפֵּק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (ד) צִיצִית לְחִנְכוֹ, דּוְקָא פָּחוֹת מֶבֶּן שְׁלשָׁה עַשָּׁר, אָבֶל מִשְׁלשָׁה עַשָּׁר וְאֵילָךְ חיָב בְּצִיצִית בְּנָדוֹל. וּמה שֶׁבָּתב

פַשׁנָה בַּרוּרָה

א (א) חַיָּב בְּצִיצִית. וּפָשׁוּט דְיָכוֹל לְכָרֵךְ גַּם בֵּן עֲלֵיהֶן, צַּךְ שֶׁיִכְדֹּק 🛪 אוֹתַן מִתְּחַלֵּה בִּמִשְׁמוּשׁ יַדֵיו אוֹ יִבַקָּשׁ לְאַחֵר לְבַדְקָם: (ב) בְּסוּת לילה. והַפְּבַרָא נוֹתַנֵת לְרָבוֹת כִּסוֹת סוֹמֵא וּלְמֵעֵט כְּסוֹת לַיְלָה, (6) מְשׁוֹם דְּכְסוֹת סוּמָא יֵשְׁנוֹ עֵל כָּל פָּנִים בְּרְאִיָּה אֵצֵל אַחֵרִים, אַבֵּל כְּסוֹת לַיִּלָה אַינוֹ בּרָאַיָה אַצֵל אַחַרִים: 🗅 😩 אַינוֹ בּרָאַיָה אַצֵל אַחַרִים: בֹּ (ג) שַהַּוּמֵן גַּרָמַא. דְּהַא בַּלַיִּלָה לַאוּ זְמַן צִיצִית הוא, וְכָל מִצְוַת צֲשֵׂה שֶׁהַזְמַן גְּרָמָא נְשִׁים פְּטוּרוֹת מֵהֶם פּ אֲפָלוּ מִדְרַבָּנָן, פּ דְהַקְּשָׁה כָּל הַתּוֹרָה לִתְפִּלִין דְּכְתִיב בְּהוּ, לְמַצֵּן פּ תִּהְנָה תּוֹרַת ה׳ בְּפִיךָ, וּכְמוֹ דִּפְּטוּרוֹת מִתְּפִּלִין דְאָתְקִישׁ לְתַלְמוּד תּוֹרָה דּכְתִיב בָּה, וְשִׁנַנְתָּם לְבָנֶיךְ וְלֹא לִכְנוֹתֶיךְ, כֵּן פְּטוּרוֹת מִכָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמֵן גְרָמָא, וַצֶּכָדִים יָלְפִינָן בִּגְזֵרָה שְׁוֶה, לָה לָה מֵאִשָּׁה, דְּכָל מִצְוָה שָׁהַאִּשַׁה פִּטוּרָה גַּם הַעֵבֵד פָּטוּר: (ד) וּלְבָדֶךְ עָלָיוֹ. דְאַף מִי שֶׁאֵינוֹ מְצֵנָה וְעוֹשֶׁה 🕫 יָשׁ לוֹ שַּׁכָר, וְשַׁיַּךְ לוֹמֵר וְצִנָּנוֹ, בֵּיוַן שֶׁהָאַנָשִׁים נִצְטֵּוּוּ, גַם הַם יֵשׁ לָהַם שָּׁכָר: (ה) וְאֵינוֹ חוֹבַת גַּבְרָא. בָּזָה וּהּ מְתָרֵץ לָמָה מְבָרְכוֹת הַנָשִׁים עַל לוּלָב דְּהוּא גַם בֵּן מִצְוַת עֲשֵוֹה שֶׁהַזְּמֵן גְּרָמָא, וְתֵרֵץ שָׁאנֵי הָכָא שֶׁאֵינוֹ חוֹבַת גַּבְרָא, שֶׁאֲפִּלוּ אִישׁ אֵין עַלָיו חִיּוּב דְּאוֹרַיְתָא לָקְנוֹת טַלִּית בַּת אַרְבַּע כְּנָפּוֹת, אֶלָא אִם מִתְעַמֵּף חַיָּב לַעֲשׁוֹת בּוֹ צִיצִית, מָה שַּׁאֵין כֵּן לוּלָב דְּגַכֵּי אִישׁ הוא חוֹבַת גַבְרַא, שַהוא חוֹבַת הַגוּף. וְדַע, ס דַאַנן פָּסְקִינָן גַּבֵּי צִיצִית, חוֹבַת גַּכְרָא וְלָאו חוֹבַת גַּכְרָא, וְתַרְוַיְהוּ לְקַלָּא, חוֹבַת גַּכְרָא לְקַלָּא, לִמְעוֹטֵי חוֹבַת מָנָא, שֶׁבָּל זְמַן שֲאֵינוֹ לוֹבֵשׁ

ס גם הַם יְבֶרְכוּ, עוֹן בּאַר הַיטֵב. ומה שֶׁבֶּחב דְּאִי בְּרָיֶה הוא לֹא יְבֶּרֶךְ, כֵּן בֶּתב גם בֵּן בְּעֹלת חָמִיד, וּבְבַרְבֵּי יוֹסֵף סִימֶן תרמ בֶּתב דְּמה בְּכֶּךְ, דְאִי משוים דְבְרָיָה לֹא נִצְטָּוָה, גם נֶשִׁים לֹא נִצְטוּוּ וּמְבָרְכוֹת אָם כֵּן הוא הדִין בְּרִיָּה עיון שָׁם, וּיְבֶרֶיו נְכוֹתִים. וְעיוּן בְּשׁאָמת אֹרְיֵה סִימֶּן לֹא כֶּתֹב רְּכָלְאִיִם בְּצִיצִית לֹא שֶׁרֶא רַחְמָּנֶא אֶלֶּא בִמְּקוֹם מִצְּיָה, לֶבֵן טַמְּטוּם וְאנְדְרוֹגִינוֹס אוף על גב דְּחוֶבִים מְּפְפֵקָא מְבֶּל מֶקוֹם בְּלְאוִם אָסוּר, וְלְבֵן אִפְלוּ לְהָעִר רבְוָתָא דְּסְבִירֶא לְהוּ סָרְיוֹ בְּצִיצִית חֹיֶב לְצְשׁוֹת לֶבֶן שֶׁל מִינוֹ, מִכֶּל מֶקוֹם בְּטַמְטוּם וְאנִהְרוֹגִינוֹס אֵין לְהּטִּיל אָפְלוּ לֶבֶן בְּבָנֶר פִשְׁתָּן הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי לְבִילֶה, דְּתְכַלֶּת מָן התּוֹרֶה עֵיֵן שֶׁם. וְתָרָאֶה דְאַף אָם נֹאמר שָׁהוּא בְּרָיָה מְּכֶּל מֶקוֹם לֹא אָמְעִיט בְּאָפוּר כְּלְאוִם, דְּהָא גם נֶשִׁים חזֶבִים, וְאָם כֵּן שׁפִּיר שׁיֶּךְ הךְּ טְעְמָא שָׁאֵינוֹ רָאוּי לְבִילָה דְּתְּכֵלֶת. רְעוֹת בָּתב בְּשׁאָגת אַרְיֵה שֶׁם דְּאָם הבָּגֶד הוּא סְפֵּק בת חִיוּב וְאָסוּר לְהֹּטִיל בָּה תְּבֶלֶת מִשׁוּם סְפֵּק כִּלְאיִם, אֶז אְפָלוּ אָם הוּא שֶׁל פִּשְׁתָּן אֵין לְהּטִיל אְפָלוּ לָבָן מִּטְנָמָא דְלְעֵּיל שָׁאֵינוֹ רָאוֹי לְבִילָה מָן החָבֶּלֶת, עיַן שָׁם: 0 צִּיִּצִית לְחֹנְכוֹ. עיַן באַר הַיְטַב. וְבָחַב בְּאֵלָהְי בְּשָׁם סְפְרֵי יְרָאִים, לְהֹלְבִישׁ לְפָּטְן טִלְיוֹת קְטָן

בַּאוֹר הַלְּכָה

לענין שיהיה נקרא שמו בת ארבע בנפות, אבל אם כן נהיה מכרחין לומר הִמְצַרְפִּינָן אֹרֶךְ וְרֹחֵב שֶׁל הַבֶּגֶד לַהְיָדֵי לְתִּיּוּב שֶׁל הַשַּׁלִית קָטָן בְּצִיצִית, וּבֵאֵמֵת אָין הִין בָּאֹרֶךְ וּבֵין בָּרֹתַב, בִּין הַיִּשׁ אוֹמְרִים דְּבָעִינֶן כְּדִי רֹאשׁוֹ וְרֵבּוֹ בֵּין בָּאֹרֶךְ וּבֵין בָּרֹתַב, עַיַן בְאַרְצוֹת הַחַיִּים. וּמִכָּל מָקוֹם גַרְאָה לִי, דְאָם הַשַּׁלִּית קָטָן מַחֲזִיק בְּכָל צֵד קשעור אַמָּה עַל אַמָּה, בְּוַדָּאִי גוּכַל לְסִמֹךְ וּלְבָרֶךְ עָלָיו, דְאַף אָם תִּמְצֵי לוֹמֵר ְּדְלֹא מְצַרְפִּינָן צַד אֶחָד לְהַשֵּׁנִי לְעָנָין זֶה, הֲלֹא כַּפָּה אַתְרוֹנִים סוֹבְרִין דְּשְׁעוּר אַמָּה עַל אַמָּה לְבַד הוּא שָׁעוּר בֵּגֵד הַתַּיָב בָּצִיצִית, וְשָׁעוּר אַמָּה הוּא שְׁשָּׁה ַטְפָּחִים וְלֹא בָּעִינָן אַמָּה שֶׁלָנוּ. כָּתַב הַפָּּרִי מְגָּדִים, אָם יֵשׁ בְּהַבֶּגֶד כְּדֵי לְכַּפּוֹת ראשוֹ וְרֵבוֹ אֵלָּא שֵׁהוּא לְבוּשׁ בָּזוּי וְאֵין יוֹצֵא בּוֹ לַשׁוּק עַרַאי, וּסְתָּם בְּגֵי אָדָם יוֹצְאִין בּוֹ, לְבַ״ת דְּסוֹבֵר תַּרְתֵּי בָּעִינֶן, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַשׁוּר וַיִּכְמוֹ שֶׁכָּחַב הַמָּגוַ אַבְרָהָם בְּסוֹף דְּכָרָיו לְהַחְמִיר), אַפְּשֶׁר דִּאִין הָכִי נַמֵּי בִּעְנִינֵגוּ דִּאֵין רָאוּי לְכָרַךְ עַל טַלְּית ַכָּזֶה, הְּכָתַר דַּעְתּוֹ אָזְלִינָן, וְצָרִידְּ עִיּוּן. וְלֹכְאוֹרָה הוּא פֶּלֶא, הְּכְוַדַּאי לֹא נָתְנָה התורה שעורין בכל אחד לפי דעתו, גם דלא אמרו בבריתא, והוא יוצא בה אָרָעִי לַשׁוּק, אֵלָּא, וְהַגַּרוֹל יוֹצֵא כָה. וְאֵפְשֶׁר דִּלְשׁוֹן הַבַּ״ח בִּסִימָן זֵה, עַיֵּן שָׁם, הֱבִיאוֹ לְסָפַּק זֶה, אֲבָל בֶּאֱמֶת הַבַּ״ת לֹא כָּוַן לָזֶה, וְיוֹתֵר גִרְאֶה לִי, דְּמַה שֶׁהַבִיא לוֹ לְסָפַק זֶה מִשׁוּם דְּהוּא כָּתַב בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם דִלְהַבַּ״ת אָם הוּא יוֹצֵא בָהּ בָּקַבַע, אַף שֶׁאֵין בָה רֹאשׁוֹ וְרָבּוֹ שֶׁל קָטָן וְאֵין שׁוּם אָדָם יוֹצֵא בָה, אֲפָּלוּ חָכִי חַיָּב, הַאָזִלִינֶן בָּתַר הִידָה וִלֹא אָמִרִינֶן בָּטִלָּה דַּעָתוֹ, מִשׁוּם הָכִי מִסְתַּפֵּק נַמֵּי ּ לָהַפֶּדָ, מַה שָׁאֵין כֵּן לְפִּי מַה שֶׁבַרַרְנוּ מִתְחַלָּה אֵין שׁוּם סָפֵּק בָּזֶה דְּחַיָּב:

הַשַּלִית אַף עַל פִּי שֶׁיֶשׁ לוֹ אַרְבַּע בְּנָפּוֹת פְּטּתָרָה מִצִּיצִית, וְלָאו חוֹבַת גַּבְרָא, שָׁאֵינוֹ חַיָּב לִקְנוֹת לוֹ טַלִּית כְּדֵי שֶׁיִּתְחַיֵּב בְּצִיצִית, רַק אִם יֶשׁ לוֹ טַלִּית מָצַרְבֵּע כְנָפוֹת וְלוֹבְשׁוֹ אָז חַיָּב בְּצִיצִית, עַיַּן סִימָן יט: (ו) חַיָּבִים מָסָבַּק. דְּסְפֵּק תּוֹרָה לְחַמְרָא, בֵּן בָתַב בִּית יוֹסֵף. וּמַשְׁמַע מֹזֶה דְּדָבֶר שֶׁחִיּוֹבוֹ רַקְ מִדְרַבָּנָן, כְגוֹן טַלִּית שְׁאוּלָה אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְכַנַ״ל בְּסִימָן יד, אוֹ בֶּגֶד שֶׁחִיּוֹבוֹ רַק מִשַּעם סָפֵּק, כְּגוֹן בֶּגֶד שֶׁחָצִיוֹ פָתוּח וְחֶצִיוֹ סָתוּם, וְבַנֵּ״ל בְּסִימָן י סָעיף ז, רַשְּׁאִין לֵילָף בּוֹ בְּלֹא צִיצִית. וְעֵּיַן בִּפְרִי מְנָדִים שֶׁבָתב עוֹד כְעֵין זֶה, וְאוּלִי דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכֶּל זָה מִפְּנֵי מַרְאִית הַעֵּין וְבַדְאַיתָא שָׁם בְּסָעיף ת: (ז) בְּלֹא בְּדָבָה. בַּיַן דְּעַקָר הַתִּיב הוא רַק מְשׁום סְפַּקָא, לְענִיַן בְּרָכָה שָׁהוּא מִדְרַבְּנַן אַזְלִינַן בָּה לְקַלָּא. וְעַיַן לְקַמְּן בְּסִימָן סוּ בַּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מֵה שָׁנִכְתֹב שָׁם אִם יִרְצֶה ה' בַּמָה בְּלָלִים בְּשֵׁם הַפּּוֹסְקִים בָּזֶה: רווע בַר שִׁנְכְתֹב שָׁם אִם יִרְצֶה ה' בַּמָה בְּלָלִים בְּשֵׁם הַפּּוֹסְקִים בָּזֶה: וְעַבֶּן בְאַרְצוֹת הַתַּיִים שָׁהַבִיא רְאָיָה מִבּמָה מְקוֹמוֹת דְּפָסְקִינָן כַן לַהֲלֶבָה דְּהוֹא בְּגָדֶר סָפַק, וְלֹא כְּמַאוֹ דְּאָמַר דְּהוֹא בְּרָיֶה בִּפְנִי עַצְמוֹ: 🕽 (מּ) לְקַת לו ציצית. פרוש, לַקַּח לו 🛪 בָּגֶד שֶׁל אַרְבַּע כָּנָפּוֹת וּלְהַשִּיל בּוֹ צִיצִית כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת. וְשִׁעוֹר טַלִּיתוֹ, כָּתַב בִּפְרִי מְגָדִים בְּסִימֶן טז וּבְדֶּרֶךְ הַתַּיִים שָׁהוּא כְּדֵי לְהַתְּעַשֵּׁף בּוֹ רֹאשׁוֹ וָרָבּוֹ שֶׁלוֹ, וּמְשְׁצֵּרִינָו בַּקָּטָן עַצְמוֹ שֶׁמְעַצַּף בוֹ לְפִי גָדְלוֹ וּלְפִי קַטְנוֹ, וְאָשׁ יֶשׁ בּוֹ זָה הַשְּׁעוּר, אָז צָרִיף אָבִיוּ לָהַפִּיל בּוֹ צִיצִית וּלְבָרֶךְ עִמּוֹ, וְאָם אֵין בּוֹ זֶה הַשְּׁעוּר, אֵין מְבַרְכִין עָלָיו: 🕩 לְתַּבְּוֹ. כָּל זֶה 🙃 דַּוְקָא כְּשֶׁלֹא הָגִּיעַ צַבַּין לִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרָה.

שַׁעַר הַצִּיוּן

🕏 (ח) פַיד: 🗖 (ג) בָרַכוֹת כ עייב: (ג) קדושין לד: (ד) סָגן אַבְרָקס: (ס) פַיד: (ו) בַאַר הַיפַב: ל. (ו) בַיד ה הַיבּי (ח) בַּאַר הַיפַב: